

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 1, 2024

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2024:27](#) 09-01-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:197](#) 09-01-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:191](#) 09-01-2024

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:3432](#) 19-12-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:10832](#) 19-12-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:10759](#) 19-12-2023

Rechtbank

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:89](#) 03-01-2024

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:13544](#) 27-12-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:7449](#) 21-12-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:7023](#) 21-12-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:12462](#) 20-12-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:13157](#) 20-12-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:9063](#) 20-12-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:13537](#) 13-12-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:12248](#) 01-12-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:8182](#) 20-11-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:8609](#) 06-11-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:7476](#) 19-07-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:7496](#) 14-06-2023

RECHTSPRAAK

De kantonrechter volgt de deskundige in diens oordeel dat erflater ten tijde van het opstellen van zijn testament feitelijk wilsonbekwaam was.

Tussen partijen is niet in geschil dat bij erflater in 2016 bij het opmaken van zijn laatste uiterste wilsbeschikking sprake was van een geestelijke stoornis, maar zij verschillen van mening over de vraag of deze stoornis aan een redelijke waardering van alle bij het testament betrokken belangen in de weg stond. A [eiseres in conventie] betwist dat erflater, zoals B [gedaagde in conventie] stelt, de uiterste wilsverklaring onder invloed van deze stoornis heeft afgelegd. De kantonrechter heeft op verzoek van B, op wie in zoverre de stelplicht en bewijslast rusten, een deskundigenbericht gelast en klinisch geriater X als deskundige benoemd. In diens rapport is vermeld dat op 6 maart 2017 bij erflater de diagnose matig ernstige dementie is gesteld, hetgeen eveneens een stoornis is van de geestvermogens. Op 15 december 2016 was er ook al sprake van deze dementie. Gelet op de diagnose ziekte van Alzheimer en de afwezigheid van een delier of depressie in deze periode en de uitslag van de MRI-scan zonder grote vaatschade is met zekerheid te stellen dat de ernst van de dementie op 15 december 2016 nagenoeg vergelijkbaar is met de ernst van 6 maart 2017 (CDR 2). Hieruit volgt dat de wilsverklaring op 15 december 2016 onder invloed van deze geestelijke stoornis is gedaan. Bij CDR 1 is er al sprake van moeite met het oplossen van problemen; bij CDR 2 is het oplossen van problemen ernstig beperkt. De kantonrechter sluit zich bij dit oordeel aan en maakt dat tot het zijne. Hetgeen A naar voren heeft gebracht, doet naar het oordeel van de kantonrechter aan de bevindingen en de conclusie van de deskundige niet af. A meent dat moet worden getwijfeld aan de door de deskundige aan de geestelijke stoornis toegekende classificatie CDR 2, omdat die diagnose niet door de neuroloog is gesteld en deze classificatie niet strookt met de bevindingen van de huisarts en de notaris. De kantonrechter overweegt dat A hierin niet kan worden gevolgd. X heeft bij de mondelinge behandeling toegelicht hoe hij vanuit zijn expertise tot de classificatie CDR 2 is gekomen. A heeft geen feiten en omstandigheden naar voren gebracht die dit oordeel ontkrachten. Aan de bevindingen van de notaris, waarop A zich beroept, komt in dit verband geen betekenis toe. De notaris beschikte op 15 december 2016 niet over de (medische) informatie waarop de deskundige zijn oordeel baseert en heeft bovendien op dit gebied niet als deskundige te gelden. Uit de verklaringen

volgt – zo de kantonrechter – dat de notaris op 6 december 2016 (zijnde de dag waarop erflater door de huisarts naar de neuroloog is verwezen) op verzoek van een derde met erflater heeft gesproken over (het wijzigen van) zijn testament. De notaris heeft daaromtrent verklaard dat zich die dag tijdens het gesprek over het levenstestament een gesprek ontvouwde over de inhoud van het testament van erflater. Dat erflater daarover zelf is begonnen, volgt daaruit niet. Voorts staat vast dat na dit eerste niet door erflater zelf geïnitieerde en voor hem blijkens de verklaring van de notaris emotionele gesprek geen vervolgesprek heeft plaatsgevonden ter bevestiging van de wensen en beweegredenen van erflater wat betreft zijn uiterste wilsbeschikking. Uit de procedurelijst volgt daarentegen dat diezelfde dag nog een concepttestament is opgesteld waarin de onterving van B en de benoeming van A als enig erfgenaam is opgenomen en dat dit concept op 9 december 2016, voorzien van een (in deze procedure niet overgelegde) schriftelijke toelichting, aan erflater is gezonden. Uit de verklaringen van de notaris en de kantoorgenoten volgt voorts dat op 15 december 2016 niet aan erflater is gevraagd wat hij in zijn testament wilde regelen en waarom, maar dat de inhoud van het concepttestament aan erflater is voorgehouden en toegelicht en hem vervolgens is gevraagd of hij daarmee instemde. Uit deze gang van zaken volgt niet althans onvoldoende dat er sprake is geweest van een goede inprenting en reproductie. Dat het testament niet onder invloed van de geestelijke stoornis van erflater tot stand is gekomen, is daarom onvoldoende aannemelijk geworden. Dat de notaris destijds niet bekend was met de geestelijke stoornis van erflater en hij van de wilsbekwaamheid van erflater overtuigd was, en daarbij naar het oordeel van de Kamer niet onzorgvuldig heeft gehandeld, maakt dit niet anders en doet dan ook niet af aan de conclusie van de deskundige dat de wilsverklaring, gelet op de geestelijke stoornis van erflater, onder invloed van die stoornis is gedaan. De kantonrechter stelt verder dat de stelling van A dat de geestesstoornis de reden moet zijn geweest voor de wilsverklaring zelf, een onjuiste uitleg geeft aan artikel 3:34 lid 1 BW. Krachtens die bepaling wordt een met de verklaring overeenstemmende wil geacht te ontbreken (een onweerlegbaar wettelijk vermoeden) indien iemand wiens geestvermogens blijvend of tijdelijk zijn gestoord iets heeft verklaard en (a) de stoornis een redelijke waardering van de bij de handeling betrokken belangen belette, of (b) de verklaring onder invloed van die stoornis is gedaan. Daarbij geldt dat (a) en (b) veelal en ook in dit geval zullen samenvallen. De deskundige heeft dan ook terecht opgemerkt dat het hier gaat om de vraag of de verklaring beïnvloed zal zijn door de stoornis, in welke vraag, anders dan A kennelijk veronderstelt, niet ligt besloten dat (ook) moet kunnen worden vastgesteld dat erflater niet tot de betreffende wilsverklaring zou kunnen zijn gekomen indien de geestelijke stoornis er niet zou zijn geweest. De kantonrechter volgt A evenmin in haar stelling dat de aard van een stoornis op zichzelf niet tot de conclusie kan leiden dat de stoornis een redelijke waardering van de bij de rechtshandeling betrokken belangen heeft belet en/of de verklaring onder

invloed van die stoornis is gedaan. Veelal zullen zoals in deze zaak in de aard van de stoornis, al dan niet in verband met de aard van de rechtshandeling, juist wel de feiten en omstandigheden zijn gelegen die maken dat aan de voorwaarde van het wettelijk rechtsvermoeden is voldaan.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 20-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:9063

Zaaknummer: 9168063 CV EXPL 21-1211 (E)

Rechters: J.W. Ponds

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst het verzoek af van de executeur-afwikkelingsbewindvoerder tot het ontslag van de bestuurder van een bv waarvan de certificaten tot de nalatenschap behoren.

De in 2022 overleden erflaatster Q heeft in haar testament vijf van haar kinderen tot erfgenaam benoemd; zij hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Tot de nalatenschap behoren onder andere alle door X [verweester sub 1] uitgegeven certificaten van aandelen (hierna te noemen: de certificaten) in het kapitaal van Y BV. Z [verweester sub 2] is enig bestuurder van X BV. Het was de wens van Q om de onderneming te verkopen. Q heeft A benoemd tot executeur-afwikkelingsbewindvoerder van een deel van de nalatenschap met als taak de goederen van de nalatenschap te beheren en de schulden van de nalatenschap te voldoen, die tijdens zijn beheer uit die goederen behoren te worden voldaan. De executeur is derhalve, voor zover van toepassing, onder meer bevoegd legaten af te geven, aan verblijvensbedingen en overnemingsbedingen uitvoering te geven en schulden ter zake van legitieme porties te voldoen. Nadat A en Z in januari 2023 bestuurder zijn geworden van Y BV, wordt A in maart 2023 door de vergadering van aandeelhouders ontslagen. A verzoekt als voorlopige voorziening Z met onmiddellijke ingang als bestuurder van Y BV te schorsen en mr. W dan wel een onafhankelijke derde te benoemen tot tijdelijk bestuurder en in hoofdzaak Z als bestuurder te ontslaan en mr. W dan wel een onafhankelijke derde te benoemen tot bestuurder. Reden voor het verzoek is dat Z in strijd handelt met de statuten door een eenhoofdig bestuur te voeren; verder is er sprake van wanbeleid. Naar het oordeel van de rechtbank staat het, gelet op de statuten, vooralsnog niet vast dat het voeren van een eenhoofdig bestuur in strijd is met de statuten van Y BV. Voor zover het vast komt te staan dat het voeren van een eenhoofdig bestuur wel in strijd met de statuten is, heeft A onvoldoende onderbouwd waarom daarmee de belangen van Y BV worden geschaad. Ook stelt A dat Z geen informatie deelt over het verkoopproces van de ondernemingen. A wil die informatie ontvangen om te voorkomen dat de belangen van erfgenamen en legatarissen worden benadeeld en om te voorkomen dat het testament niet uitgevoerd kan worden. Y BV heeft volgens Z geen activa die verkocht zullen worden en daarom vindt de verkoop plaats op het niveau van de Holding en de werkmaatschappijen. Dit uitgangspunt is door A niet bestreden. Z en Y BV hebben toegelicht dat verkoop van de activa van Holding en de werkmaatschappijen

naar verwachting de hoogste opbrengst zal opleveren. De rechtbank overweegt dat het bestuur van een vennootschap bij de vervulling van zijn bij wet of statuten opgedragen taken het belang van de vennootschap en de daaraan verbonden onderneming voorop dient te stellen en de belangen van alle betrokkenen, waaronder die van de aandeelhouders, bij zijn besluitvorming in aanmerking moet nemen. De door Holding en de werkmaatschappijen te volgen verkoopstrategie is een aangelegenheid van het bestuur van die vennootschappen. Het bestuur van die vennootschappen heeft weliswaar verantwoording af te leggen aan zijn aandeelhouders, maar is niet verplicht hen vooraf in zijn besluitvorming te betrekken. De rechtbank is hiermee van oordeel dat Z als bestuurder van Y BV geen taak heeft in het proces van de verkoop van de ondernemingen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 21-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:7023

Zaaknummer: C/16/564756 / HL RK 23-47

Rechters: C.P. Lunter

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof legt testamentaire clause zo uit dat vorderingen opeisbaar zijn als een deskundige constateert dat tien jaar na het overlijden kan worden uitgekeerd zonder dat het voeren van ‘staat’ in het geding komt.

Op het tijdstip van zijn overlijden was erflater in tweede echt gehuwd met appellante. Door het overlijden werd de wettelijke verdeling van kracht. Ten aanzien van de vorderingen van de kinderen is bepaald dat deze o.m. opeisbaar zijn tien jaar ná het overlijden tenzij appellante gebaseerd op een schriftelijk advies van een jurist, accountant of fiscalist kan aantonen dat het inkomen uit vermogen na de uitkering aan de kinderen tezamen met de interingen zoals zij tot op dat moment deed, niet voldoende zal blijken te zijn om tezamen met haar eigen inkomen de staat te blijven voeren zoals zij die gewend is en het advies daarnaast aangeeft de termijn waarop de vorderingen alsdan opeisbaar worden. Tevens is bepaald dat appellante, wil zij gebruikmaken van haar recht, zij de afstammelingen binnen zes maanden vóór het verlopen van de termijn moeten informeren. In geschil is of de vorderingen opeisbaar zijn. In 2018 heeft adviseur X aan de kinderen een brief gestuurd waaruit blijkt dat er geen enkele financiële ruimte is voor aflossing van de vorderingen. In 2019 hebben de kinderen beslag gelegd op de tot de nalatenschap behorende woning. In 2021 heeft ook Y geconstateerd dat er onvoldoende vermogen is om tot uitkering over te gaan. Op 13 juli 2022 heeft de rechtbank overwogen dat X niet kan worden beschouwd als een onafhankelijke professional, zoals bedoeld in het testament, en dat het met de bedoeling van erflater strookt dat appellante in de gelegenheid wordt gesteld om door middel van een advies van een onafhankelijke deskundige te bewijzen dat haar inkomen niet voldoende zal zijn om de staat te blijven voeren die zij gewend was als zij de vorderingen van de kinderen nu zou moeten voldoen. Op 9 november 2022 heeft de rechtbank op verzoek van partijen bepaald dat van het vonnis van 13 juli hoger beroep kan worden ingesteld voordat eindvonnis is gewezen. Onder verwijzing naar artikel 4:46 BW constateert het hof dat partijen van mening verschillen over de vraag wie als jurist, accountant of fiscalist als bedoeld in het testament kan worden aangemerkt. Het hof leidt uit de feiten af dat X fiscalist is en dat daarmee de vraag aan de orde komt of de ingeschakelde jurist, accountant of fiscalist onafhankelijk dient te zijn en, zo ja, of X aan die onafhankelijkheid voldoet. Het hof acht het aannemelijker dat erflater de bedoeling heeft

gehad te regelen dat appellante, al dan niet met de kinderen, niet zelf de beoordeling zou (moeten) doen, maar dat een deskundige derde die beoordeling zou verrichten. Gelet op het voorgaande is niet gebleken dat het testament vereist dat de jurist, accountant of fiscalist die het schriftelijke advies zou uitbrengen onafhankelijk moet zijn, in die zin dat er geen connectie tussen hem en appellante zou mogen bestaan. Het hof is van oordeel dat X voldoet aan de kwalificatie fiscalist, zoals bepaald in het testament van erflater, en dat zijn brief is verstuurd meer dan zes maanden voor het verstrijken van tien jaren sinds het overlijden van erflater en dat appellante tijdig een beroep op de tenzij-clausule heeft gedaan. Met de beslissing dat appellante tijdig een beroep op de tenzij-clausule heeft gedaan, geeft het hof geen oordeel over de vraag of het beroep op de tenzij-clausule ook slaagt. Ook de door de kinderen aangevoerde redelijkheid en billijkheid (appellante zet geen stappen om een zodanige financiële situatie te creëren dat zij de erfdelen zou kunnen uitkeren en evenmin dat zij zou moeten meedenken over oplossingen of alternatieven) maken niet dat de vorderingen opeisbaar zijn geworden.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-12-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:10759

Zaaknummer: 200.321.668/01

Rechters: J.G. Knot, L. van Dijk en C. Coster

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hof moet via uitleg bepalen of de voor het huwelijk van erflaatster gemaakte uiterste wil nog werking toekomt.

Erflaatster A was gehuwd met B [geïntimeerde 1]. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen [geïntimeerden 2 en 3] geboren. Kort voor het aangaan van het huwelijk is appellant geboren. In het testament dat A kort voor de geboorte van appellant heeft gemaakt, is appellant tot enig erfgenaam benoemd. In eerste aanleg heeft de rechtbank de gevorderde verklaring voor recht afgewezen dat aan het testament de erfstelling komt te ontvallen. Kern van de door de overige procespartijen onderschreven stelling van appellant is het betoog dat A met haar testament alleen heeft beoogd haar nalatenschap bij testament te regelen voor de situatie waarin zij nog ongehuwd was en zwanger van appellant, maar niet de bedoeling heeft gehad dat ook te doen voor de situatie die nadien is ontstaan, te weten dat zij getrouwd is met B en naast moeder van appellant ook moeder is geworden van geïntimeerden 2 en 3. Het hof verwijst naar artikel 4:46 BW en meldt dat verwachtingen van een erflater over de toekomst ook van belang kunnen zijn bij het vaststellen van de verhoudingen die een erflater met de uiterste wil kennelijk wenst te regelen. En dat voor de vaststelling van de verhoudingen die een erflater met de uiterste wil kennelijk wenst te regelen, mede acht geslagen kan worden op verklaringen van getuigen omtrent hetgeen erflater heeft beoogd. Doen zich na het opmaken van de uiterste wil feiten en omstandigheden voor waardoor de feitelijke verhoudingen niet langer aansluiten bij hetgeen de erflater kennelijk wenste te regelen, dan kan de uiterste wil zo worden uitgelegd dat de desbetreffende beschikking alleen gold voor de situatie die bestond voordat de bedoelde feiten en omstandigheden zich hadden voorgedaan. Voor een zodanige uitleg is niet vereist dat de erflater bij het opmaken van de uiterste wil op de bedoelde feiten en omstandigheden is vooruitgelopen. Vervolgens leidt het hof uit de stukken af dat A inderdaad met haar testament alleen de verhoudingen heeft willen regelen die bestonden ten tijde van het opmaken daarvan, maar niet heeft beoogd de situatie ten tijde van haar daadwerkelijk overlijden te regelen. Onder verwijzing naar de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2023:1531) ziet het hof aanleiding om het testament van erflaatster aldus uit te leggen dat hetgeen daarin is geregeld alleen heeft gegolden voor de situatie die bestond in de periode vanaf haar ongehuwd zwanger zijn van appellant tot haar huwelijk met B en niet voor de situatie die zich nadien heeft voorgedaan. Dat betekent dat aan het vergeten testament geen betekenis toekomt voor wat betreft de

vererving van de nalatenschap van erflaatster en dat daarop het versterferfrecht van toepassing is.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-12-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:10832

Zaaknummer: 200.315.220/01

Rechters: P.S. Bakker, O.E. Mulder en C. Coster

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst de verzoeken tot het benoemen van vereffenaars in de nalatenschappen van vader en moeder af, en zou de zaak voor de overige verzoeken – bevel opmaken boedelbeschrijving en benoemen executeur – moeten verwijzen naar de kantonrechter.

Vader en moeder waren gehuwd in wettelijke gemeenschap van goederen. Als gevolg van het overlijden van vader werd de wettelijke verdeling van kracht, was moeder de executeur in diens nalatenschap en is de nalatenschap door de kinderen X en Y en moeder zuiver aanvaard. Enkele jaren later overlijdt moeder en is haar dochter X haar enig erfgenaam. De rechtbank wijst het verzoek van broer Y tot het benoemen van een vereffenaar in de nalatenschap van vader af. Y heeft onvoldoende onderbouwd dat moeder haar taken als executeur niet heeft volbracht. Noch uit het testament noch uit de wet volgt dat moeder verplicht was om een boedelbeschrijving op te maken. Zij was enkel verplicht de nalatenschap te beheren en de schulden van de nalatenschap te voldoen. Het feit dat er een aangifte erfbelasting is gedaan, impliceert dat de erfdelen door moeder inzichtelijk zijn gemaakt. Broer Y heeft ook niet gesteld, en de rechtbank is niet gebleken, welke taken moeder als executeur nog moest verrichten. Dat moeder de aangifte erfbelasting namens Y niet heeft voldaan, is onvoldoende om tot een ander oordeel te leiden.

In de nalatenschap van moeder staat tussen partijen vast dat sprake is van een complexe nalatenschap. Het is dan ook niet onbegrijpelijk dat de afwikkeling van de nalatenschap op zich laat wachten. Tussen partijen staat voorts (als onweersproken) vast dat er al een voorschot aan Y is uitgekeerd en dat X bezig is het onroerend goed uit de nalatenschap te verkopen. Er kan dus niet worden vastgesteld dat de nalatenschap niet of niet behoorlijk wordt beheerd. Ook blijkt niet dat Y als schuldeiser van de nalatenschap niet ten volle of niet binnen een redelijke tijd zal worden voldaan. Het verzoek tot benoeming van een vereffenaar in de nalatenschap van moeder wordt daarom afgewezen. Voor zover Y de verstoorde familieverhoudingen, het gebrek aan inlichtingen en overleg tussen partijen aan het verzoek tot benoeming van een vereffenaar in de nalatenschap van moeder ten grondslag wenst te leggen, overweegt de rechtbank dit geen gronden zijn als bedoeld in artikel 4:204 lid 1 BW.

Inzake de verzoeken tot het benoemen van een executeur in beide nalatenschappen, en het daartegenin gebrachte niet-ontvankelijkheidsverweer overweegt de rechtbank dat de kantonrechter bevoegd is kennis te nemen van het verzoek tot benoeming van een executeur en het verzoek tot het bevelen van een notariële boedelbeschrijving. Deze verzoeken zijn gebaseerd op een andere grondslag dan het verzoek tot het benoemen van een vereffenaar. Er is dan ook geen sprake van een vordering die als het mindere kan worden beschouwd, zodat de rechtbank daar haar bevoegdheid niet aan kan ontleen. De rechtbank is dan ook voorshands van oordeel dat zij de zaak ambtshalve, in de stand waarin deze zich thans bevindt, moet verwijzen. Voordat de rechtbank daartoe overgaat worden partijen in de gelegenheid gesteld zich hierover uit te laten. Daarnaast worden partijen in de gelegenheid gesteld om zich uit te laten over de omstandigheid dat de rechter die thans de zaak behandelt, eveneens bevoegd is als kantonrechter. Partijen kunnen ervoor kiezen de thans handelend rechter ook op de overige verzoeken te laten beslissen, maar dan als kantonrechter. In dat geval hoeft, na verwijzing, geen nieuwe mondelinge behandeling plaats te vinden. Dit kan echter alleen met instemming van beide partijen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 20-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:8182

Zaaknummer: C/02/410146 / HA RK 23-107 (T)

Rechters: N.E.J.M. Stoof

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank acht bewezen dat de zus van erflaatster een vordering op de nalatenschap heeft wegens ter leen verstrekte gelden, maar dat erflaatsters partner/enig erfgenaam/executeur niet verwijtbaar de voldoening daarvan heeft verhinderd of tekortschiet als vereffenaar.

Gedaagde A is de partner en enig erfgenaam van erflaatster B alsmede executeur van haar nalatenschap. A heeft de nalatenschap beneficiair aanvaard. Eiseres X is de zus van B die stelt een vordering op B te hebben van 21 miljoen Hongaarse Florinten in verband met een door haar aan B verstrekte lening. Ten bewijze van die lening produceert X een onderhands stuk dat is ondertekend door beide partijen en getuigen. Over het door A gevoerde niet-ontvankelijkheidsverweer overweegt de rechtbank dat gelduitlener X de kenmerkende prestatie onder de gestelde geldleningovereenkomst verricht en dat zij haar gewone verblijfplaats in Nederland heeft, reden waarom Nederlands recht van toepassing is. Dit volgt uit artikel 4 lid 2 Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I). Nadat de rechtbank heeft geoordeeld over de toelaatbaarheid van een aantal producties en (on)juistheid van de vertaling van de schuldbekentenis, oordeelt de rechtbank over de vraag of X inderdaad een vordering op de nalatenschap heeft. Hoewel de onderhandse akte een aantal vragen oproept, staat vast dat een hoger bedrag dan daarin wordt genoemd door X beschikbaar is gesteld aan B. Gelet op de door X aangetoonde geldstromen heeft A onvoldoende feiten en omstandigheden aangevoerd die de conclusie kunnen dragen dat de tekst van het document zou zijn vervalst. X wil haar vordering ook kunnen verhalen op het privévermogen van A. Zij beroept zich daarbij op artikel 4:184 lid 2 sub b, c en d BW. De rechtbank wijst dit deel van het gevorderde af. Pas in de loop van deze procedure heeft X haar vordering voldoende toegelicht en de terecht vragen die A eerder had gesteld, in voldoende mate opgehelderd. Er valt A dan ook als erfgenaam of executeur geen verwijt te maken in de zin van artikel 4:184 lid 2 sub b en d BW dat zij het leenbedrag nog niet eerder uit het vermogen van de nalatenschap heeft terugbetaald. Dat zij de gemeenschappelijk woning in Q heeft verkocht, omdat zij de lasten na het overlijden van B niet in haar eentje kon opbrengen, kan niet onder de reikwijdte van artikel 4:184 lid 2 sub c BW worden gebracht.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 20-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:13157

Zaaknummer: C/15/336663 / HA ZA 23-87

Rechters: A.K. Korteweg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat uit eerdere beschikking niet bleek dat verzoeker tot vereffenaar was benoemd, maar wel dat aan hem de taken van de gezamenlijke vereffenaars waren toegedeeld, is de verantwoordingsprocedure voor vereffeningen van nalatenschappen niet van toepassing.

In december 2016 zijn na het ontslag van de executeurs door de kantonrechter aan verzoeker X de taken van de gezamenlijke vereffenaars van de nalatenschap van overledene toegedeeld, een en ander op de voet van artikel 4:198 BW, in die zin dat X geheel zelfstandig het beheer en de vereffening ter hand zal nemen, met uitsluiting van alle erfgenamen/vereffenaren. In december 2023 heeft X ter griffie een financieel overzicht en een uitdelingslijst ingediend met het verzoek om deze stukken ter griffie neer te leggen. De kantonrechter wijst dit verzoek af omdat uit de 'toedelingszinsnede' niet blijkt dat X is benoemd tot vereffenaar. De kantonrechter stelt dat dit ook niet mogelijk is nu een dergelijke benoeming is voorbehouden aan de kamer voor andere zaken dan kantonzaken (de handelskamer van de rechtbank). De verantwoordingsprocedure bij vereffeningen is derhalve niet van toepassing. Wel acht de kantonrechter het van belang dat de erfgenamen kennis kunnen nemen van het financieel overzicht en de uitdelingslijst. Op grond van artikel 4:210 BW verplicht de kantonrechter X om aan de erfgenamen het financieel overzicht en de uitdelingslijst toe te sturen, evenals een afschrift van deze beschikking.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 21-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:7449

Zaaknummer: 10842574 \ EZ VERZ 23-457

Rechters: A.H.M.J.F. Piëtte

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een Belgische nalatenschap beoordeelt de kantonrechter o.m. zijn eigen bevoegdheid en verleent onder de voorwaarde dat verzoekster eerst zelf de nalatenschap verwerpt, machtiging aan verzoekster om namens een minderjarig kind en een nog ongeborn kind te verwerpen.

Inzake een in België opgevalen nalatenschap waar Belgisch recht op van toepassing is, verzoekt de in Nederland wonende X namens haar minderjarig kind en haar nog ongeborn kind machtiging om namens hen de nalatenschap te verwerpen. De kantonrechter acht zich bevoegd op grond van artikel 1 lid 1 onder b jo. lid 2 onder e alsmede artikel 8 lid 1 Verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel IIbis). Op grond van artikel 15 lid 1 jo. artikel 5 lid 1 en artikel 3 aanhef en onder g Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 moet het verzoek worden beoordeeld naar Nederlands recht. De kantonrechter is er ambtshalve mee bekend geworden dat de nalatenschap per saldo negatief is en dat enkele erfgenamen de nalatenschap reeds hebben verworpen of de intentie hebben die te verwerpen. Daarvan uitgaande is er aanleiding om ten gunste van de minderjarige de gevraagde machtiging voorwaardelijk te verlenen. Ten aanzien van het ongeborn kind geldt dat het ingevolge artikel 1:2 BW als reeds geboren wordt aangemerkt zo dikwijls zijn belang dit vordert. Het ongeborn kind voldoet aan het vereiste in artikel 4:9 BW, inhoudende dat men moet bestaan op het ogenblik dat een nalatenschap openvalt teneinde als erfgenaam bij versterf te kunnen optreden. Daarvan uitgaande kan ook ten gunste van het ongeborn kind van verzoekster machtiging worden verleend om de nalatenschap van de overledene te verwerpen zodra verzoekster dat voor zichzelf heeft gedaan. Complicatie hierbij is dat voor de inschrijving van een verwerping door een wettelijke vertegenwoordiger in het Boedelregister o.m. de naam, voornamen en woonplaats bekend moeten zijn van het kind namens wie wordt verworpen terwijl het ook technisch onmogelijk is om de verwerping in te schrijven voor de geboorte. Per saldo moet daarmee dus worden gewacht tot de geboorte van het kind en het een naam heeft. Ook moet de ter zake bevoegde Belgische autoriteit worden bericht.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 06-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:8609

Zaaknummer: 10616111 OV VERZ 23-3948 (E)

Rechters: P.J.M. Rouwen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Inzake de door de vereffenaar – die door de rechtbank in een negatieve nalatenschap benoemd was – ingeroepen vernietiging wegens pauliana van door erflater ten gunste van diens ongehuwde partner verrichte rechtshandelingen, moet partner haar goede trouw bewijzen.

Erflater A is in 2020 overleden en heeft zijn twee kinderen als beneficiair aanvaardende erfgenamen achtergelaten. Op verzoek van de kinderen is eiser X tot vereffenaar benoemd. Erflater woonde op het tijdstip van zijn overlijden ongehuwd samen met gedaagde B. In 2019 heeft A zijn bankrekeningen omgezet naar en/of-rekeningen, diverse bedragen overgeboekt naar privérekeningen van B en de koopsom van een door B aangeschafte auto voldaan. Op 16 december 2022 heeft vereffenaar X overboekingen ter grootte van € 30.000 en de betaalde koopsom van de auto ad circa € 12.000 met een beroep op pauliana buitengerechtelijk vernietigd. X vordert in essentie een verklaring voor recht dat de bedoelde rechtshandelingen rechtsgeldig zijn vernietigd dan wel dat de rechtbank deze zal vernietigen. In reconventie vordert B circa € 4.000 van de nalatenschap. De rechtbank stelt dat het al dan niet invoeren van de actio pauliana tot de gebruikelijke taken of werkzaamheden behoort van een vereffenaar in het kader van de vereffening van de nalatenschap. Vervolgens loopt de rechtbank de diverse vereisten voor pauliana na. De rechtbank constateert dat aangezien A en B ongehuwd samenwoonden, er op grond van de wet geen (onderhouds)verplichting voor A bestond tot het overboeken van gelden aan B. B heeft daarnaast ook niet gesteld, noch is anderszins gebleken, dat zij en erflater in dit verband afspraken hadden gemaakt op basis van een overeenkomst. Daarmee is sprake van een onverplichte rechtshandeling en meer in het bijzonder een rechtshandeling om niet. Ook de autotransactie kwalificeert volgens de rechtbank als zodanig. Voor de vaststelling of een schuldeiser in zijn verhaalsmogelijkheden benadeeld wordt, is beslissend het ogenblik waarop de schuldeiser zijn rechten doet gelden. Dat op dat moment sprake was van benadeling staat naar het oordeel van de rechtbank vast nu sprake is van een negatieve nalatenschap en de benadeling van schuldeisers in hun verhaalsmogelijkheden als bedoeld in artikel 3:45 BW hiermee is gegeven. De bewijsvermoedens van artikel 3:46 jo. 3:47 BW, waarop X zich beroept, zijn niet van toepassing, omdat de rechtshandelingen niet zijn verricht binnen één jaar voor de introeping

van de buitengerechtelijke vernietiging. Uit het gegeven dat A betalingsregelingen had getroffen leidt de rechtbank af dat A wist of behoorde te weten dat hij met het overboeken van de bedragen en het schenken van de auto een (of meer) schuldeiser(s) zou benadelen. Nu daarmee aan de vereisten van artikel 3:45 lid 1 BW is voldaan, komt de rechtbank toe aan het beroep van B op de derdenbescherming van artikel 3:45 lid 3 BW. Voor een succesvol beroep op derdenbescherming is vereist dat de verkrijger ten tijde van de verklaring of het instellen van de vordering tot vernietiging niet was gebaat ten gevolge van de rechtshandeling. Daarvan is o.m. sprake als het verkregene zich op het tijdstip van de verklaring of het beroep op vernietigbaarheid niet meer in het vermogen van de verkrijger bevindt, bijvoorbeeld omdat het is verteerd of verbruikt. Van de auto staat vast dat deze zich nog in het vermogen van B bevindt. De rechtbank legt B ex artikel 150 Rv op te bewijzen dat van de € 30.000 niets meer over was ten tijde van het invoeren van de vernietiging. Ook moet B met feiten en omstandigheden stellen waaruit blijkt dat zij op het moment van het verrichten van de overboekingen niet wist noch behoorde te weten dat van die rechtshandelingen benadeling van een of meer schuldeisers het gevolg zou zijn.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 03-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:89

Zaaknummer: C/03/311019 / HA ZA 22-491

Rechters: V.E.J. Noelmans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Benoeming kleinkinderen onder voorwaarde dat hun vader geen beroep doet op diens legitieme portie is rechtsgeldig, en het beroep door vader op die legitieme portie is niet onrechtmatig jegens zijn kinderen.

Erflater X is in 2020 overleden en heeft in zijn in 2015 opgestelde testament twee kleinkinderen A en B tot zijn erfgenamen benoemd. Tevens heeft X bepaald dat een afstammeling die een beroep doet op zijn legitieme portie, alsmede diens afstammelingen worden uitgesloten als erfgenamen in zijn nalatenschap. In geschil is de vraag of dit laatste beding rechtsgeldig is. Eisers A en B stellen dat het beding nietig is omdat het de strekking heeft om hun vader Z [een van de gedaagden] te belemmeren in zijn vrijheid om zijn op grond van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek (BW) toekomende rechten uit te oefenen. Volgens A en B geldt dat des te meer voor hen omdat zij afhankelijk zijn van de keuze van Z; helemaal aangezien Z een beroep op zijn legitieme portie heeft gedaan, en hen – als bij uiterste wilsbeschikking ingestelde erfgenaam – daarbij iedere bevoegdheid is ontnomen. De rechtbank verwerpt de stelling dat A en B niet-ontvankelijk zijn omdat A en B geen erfgenamen zijn. Naar het oordeel van de rechtbank is de ontbindende voorwaarde rechtsgeldig. Het stond X vrij om aan zijn uiterste wil om A en B tot erfgenaam te benoemen een ontbindende voorwaarde te verbinden, óók als erflater met deze voorwaarde heeft beoogd om Z ervan te weerhouden een beroep te doen op zijn legitieme portie. Van belemmering van de vrijheid om daar een beroep op te doen, is immers geen sprake. Z heeft een beroep hierop gedaan en dus zijn A en B geen erfgenaam. Interessant in deze zaak is verder dat A en B hun vader Z verwijten dat hij onrechtmatig jegens hen heeft gehandeld door voor zichzelf aanspraak te maken op een relatief geringe legitieme portie en daarmee zijn kinderen hun veel grotere erfdeel te ontfangen. Dit zou volgens A en B temeer gelden nu uit het testament voortvloeit dat de aanspraak op de legitieme portie zeer indruist tegen de laatste wil van erflater. De rechtbank volgt Z als hij stelt dat de legitieme portie het minimum is waarop een kind een beroep kan doen en dat Boek 4 BW geen bepaling kent die hem in bepaalde gevallen zijn legitieme portie ontfengt (behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, maar daarvan is hier geen sprake). Volgens de rechtbank heeft Z geen rechtsregel geschonden door aanspraak te maken op zijn legitieme portie.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 13-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:13537

Zaaknummer: 337339

Rechters: E.J. Bellaart

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank concludeert dat de ene zus onvoldoende stelt en bewijst om het gestelde misbruik van omstandigheden door de andere zus bij schenkingen aan haar door erflaatster bewezen te achten; ook de (pin)betalingen zijn niet dubieus.

Na het overlijden van vader in 2003 trad een ouderlijke boedelverdeling in werking en kregen zus A en zus B een niet-opeisbare vordering op hun moeder. Zij hebben een geschil over de afwikkeling van de nalatenschappen van hun ouders. In 2008 heeft moeder € 120.000 voor uiteindelijk onbepaalde tijd aan gedaagde B geleend. In 2013 heeft moeder zowel een testament als een levenstestament gemaakt. In haar testament zijn A en B tot erfgenamen benoemd en is B tot executeur benoemd. In het levenstestament is B als gemachtigde aangewezen. In 2015 heeft de huisarts verklaard dat moeder feitelijk geestelijk bekwaam was en haar eigen belangen kon behartigen. In 2018 is moeder opgenomen in een gesloten afdeling van een verzorgingstehuis waar zij in november 2019 is overleden. Tussen 2009 en 2019 zijn diverse schenkingen gedaan voor in totaal circa € 54.000 aan eiseres A en circa € 220.000 aan B. In geschil is o.m. of de schenkingen aan B tot stand zijn gekomen onder invloed van misbruik van omstandigheden. De rechtbank oordeelt dat A daartoe onvoldoende heeft gesteld, en wijst de vordering tot vernietiging van die schenkingen als bedoeld in artikel 7:176 BW af. De rechtbank werkt in de zeer uitgebreide uitspraak voor de diverse schenkingen uit hoe zij tot dit oordeel is gekomen. Relevant voor het oordeel zijn factoren als het feit dat moeder over een extra grote *identifiser* beschikte en zelfstandig betalingen verrichtte en het gegeven dat B (mogelijk) nog geen aangifte schenkbelasting heeft gedaan, niet betekent dat dus sprake is van een schenking die onder invloed van misbruik van omstandigheden tot stand is gekomen. Door A ingebrachte verklaringen maken dit niet anders aangezien die pas vele jaren ná de schenkingen (op verzoek van A in verband met deze rechtszaak) zijn opgesteld en niets (concreets) zeggen over de (omstandigheden rondom de) schenkingen van moeder aan B. Voor wat betreft door B verrichte betalingen vermeldt de rechtbank dat het op zich aan B is om een toelichting te geven op posten waar A vragen over heeft, en er in die zin een verzwaarde motiveringsplicht op B rust. Het is de rechtbank wat betreft de door A als dubieus opgevoerde uitgaven niet duidelijk waarom A deze uitgaven als dubieus en daarmee kennelijk als onrechtmatig heeft aangemerkt. Het gros van de uitgaven betreft namelijk

(bescheiden) betalingen bij Etos, Hema en diverse kledingwinkels zoals WE fashion en Zara, waarover B (bovendien) verantwoording heeft afgelegd. De aard en de hoogte van die uitgaven nopen zonder toelichting van A, die ontbreekt, niet tot de conclusie dat B deze uitgaven heeft gedaan ten gunste van zichzelf. De rechtbank oordeelt ook over de wijze van verdeling van de nalatenschap, de toepasselijkheid van artikel 3:194 lid 2 BW en de omvang van de legitimaire massa/aanspraak van A.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 27-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:13544

Zaaknummer: 334664

Rechters: E.J. Bellaart

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een niet-beneficiair aanvaarde nalatenschap benoemt de rechtbank op verzoek van de ex-echtgenote van erflater (als schuldeiser van de nalatenschap) een vereffenaar.

Erflater heeft in zijn testament zijn partner en kinderen tot zijn erfgenamen genoemd. Zij hebben de nalatenschap verworpen. Ook de kinderen van de erfgenamen hebben de nalatenschap verworpen. De ouders van erflater zijn vooroverleden en het is niet bekend of erflater nog broers of zussen heeft die in leven zijn. Het is onbekend wie de erfgenamen van erflater zijn. De rechtbank kan als een nalatenschap niet onder voorrecht van boedelbeschrijving is aanvaard op verzoek van een schuldeiser van de nalatenschap een vereffenaar benoemen, wanneer voor hem het gevaar bestaat dat hij niet ten volle of niet binnen redelijke tijd zal worden voldaan. Verzoekster is schuldeiser in de nalatenschap van erflater, want zij heeft een vordering op erflater. Verzoekster is gehuwd geweest met erflater. In hun echtscheidingsconvenant zijn erflater en verzoekster met elkaar overeengekomen dat verzoekster recht heeft op 50% van de netto-opbrengst bij verkoop van een woning en dat dit bedrag aan haar uitgekeerd moet worden bij het overlijden van erflater. Volgens verzoekster is de woning tijdens leven van erflater verkocht voor € 195.000 zodat verzoekster van mening is dat zij een inmiddels opeisbare vordering heeft op de nalatenschap. Verzoekster heeft daarnaast voldoende toegelicht dat het gevaar bestaat dat haar vordering niet ten volle of niet binnen redelijke tijd zal worden voldaan, omdat de nalatenschap van erflater dit moment onbeheerd is en niet wordt afgewikkeld. De rechtbank wijst het verzoek toe.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 01-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:12248

Zaaknummer: C/10/668692 / HA RK 23-1098

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank constateert dat alleen van door zoon in goklocaties verrichte pintransacties/opnamen vaststaat dat deze niet mede aan erflaatster ten goede zijn gekomen.

Erflaatster is in september 2020 overleden. Zij was de niet hertrouwde weduwe van haar in 1997 overleden echtgenoot. Erflaatster/moeder heeft niet over haar nalatenschap beschikt en laat haar drie kinderen A [eiser], B [gedaagde] en de niet in het geding verschenen derde belanghebbende C na. B heeft de nalatenschap beneficiair aanvaard. In het voorjaar 2013 is een en/of-rekening geopend op naam van moeder en B. Die rekening werd tot aan haar overlijden uitsluitend gevoed door inkomsten van moeder. In 2022 heeft de kantonrechter B en zijn partner bij verstek hoofdelijk veroordeeld tot betaling aan A van een bedrag van circa € 24.000. Nadat A en zijn partner in verzet zijn gekomen, heeft de kantonrechter de zaak naar de rechtbank verwezen. A stelt dat B vanaf 2013 tot aan het overlijden van moeder diverse bedragen aan haar vermogen heeft onttrokken voor een totaalbedrag van circa € 75.000. A stelt dat B van de en/of-rekening opgenomen bedragen uitsluitend ten eigen behoefte heeft besteed. A heeft zich aldus verrijkt ten laste van moeder. Moeder was in deze periode reeds wilsonbekwaam. Aldus heeft B misbruik gemaakt van de omstandigheden en is hij ongerechtvaardigd verrijkt. Daar komt bij dat B de onttrekkingen ten opzichte van de overige erfgenamen heeft verzwegen. Dit alles brengt met zich dat B niet alleen gehouden is het totaalbedrag aan de nalatenschap te vergoeden, maar ook dat hij zijn aandeel in de nalatenschap van moeder heeft verbeurd, aldus A. De rechtbank volgt A uitsluitend in diens betoog ter zake van door B in casino's/speelhallen verrichte pintransacties aangezien vaststaat dat uitsluitend B daarvan heeft geprofiteerd. Voor zover de vordering van A gebaseerd is op overige transacties, wijst de rechtbank deze af nu A zijn stellingen onvoldoende heeft gemotiveerd. De gevorderde vernietiging van een aantal schenkingsovereenkomsten wijst de rechtbank af wegens innerlijk tegenstrijdige stellingen. Ook de gevorderde verbeurdverklaring wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 14-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:7496

Zaaknummer: C/15/331266/ HA ZA 22-522

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hof volgt de rechtbank in het oordeel dat de uitzondering op de statutaire aanbiedingsplicht van toepassing was en de executeur gehouden was het legaat uit te voeren.

In dit vennootschappelijk geschil met erfrechtelijke raakpunten zijn verzoekers en hun inmiddels overleden broer A (middellijk) aandeelhouders van een steenfabriek. De zeggenschap over deze (gecertificeerde) aandelen was niet vrij overdraagbaar. De beheersmaatschappijen van de vier broers waren zo vormgegeven dat elke broer de gewone aandelen in de eigen beheersmaatschappij hield (in geval van de beheersmaatschappij van A, 499 aandelen) plus zeven preferente aandelen. De andere broers hadden ook steeds ieder één preferent aandeel in die beheersmaatschappij. De statuten van de beheersmaatschappijen waren zo vormgegeven dat de aandelen daarin niet overgedragen mochten worden aan derden (met een uitzondering voor eigen kinderen van de desbetreffende broer) zonder deze eerst aan te bieden aan de overige aandeelhouders (dus steeds aan de andere broers). A heeft bij testament zijn neef [verweerder2] de zeggenschap over zijn portie (gecertificeerde) aandelen gelegateerd en een stichting in het leven geroepen die zijn erfgenaam werd en die het legaat moest afgeven. Daarvoor heeft hij eerst de statuten van zijn privébeheersmaatschappij (waarin de certificaten van de aandelen van de steenfabriek waren ondergebracht) gewijzigd met de bedoeling om de afgifte van het legaat mogelijk te maken. Tussen verzoekers en de neef is ook bij andere gerechten geprocedeerd over de zeggenschap over de steenfabriek. In onderhavige zaak vechten verzoekers de geldigheid van de statutenwijziging aan en stellen zij verder dat de statutenwijziging niet het beoogde resultaat heeft gehad en dat de afgifte van het legaat niet geldig is. De rechtbank heeft verzoekers hierin niet gevolgd (zie ERF 2022-0270 en ERF 2022-0103). Het hof beslist dat het beroep geen doel treft. In de uitspraak oordeelt het hof over diverse vennootschappelijke geschilpunten waaronder de totstandkoming van de statutenwijziging. Erfrechtelijk is de vraag of de uitzondering in de statutaire aanbiedingsregeling van toepassing was. Het hof concludeert dat de aanbiedingsverplichting niet geldt als er door het overlijden van A afstammelingen in de rechte lijn van grootvader rechten kunnen doen gelden op de aandelen. Die situatie doet zich hier onbetwist voor. Gesteld noch gebleken is dat anderen dan verzoekers en de neef rechten hebben op de aandelen. Daarmee staat vast dat de aanbiedingsverplichting niet geldt. Daarmee staat ook

vast dat de executeur gehouden was om op grond van het legaat de aandelen aan te bieden aan de neef die deel uitmaakt van de ruimere kring van gerechtigden als omschreven in de statuten. Volgens het hof is niet doorslaggevend of sprake is van een verkrijging onder bijzondere titel of onder algemene titel.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 09-01-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:191

Zaaknummer: 200.318.663/01

Rechters: J.H. Kuiper, M.M.A. Wind en O.E. Mulder

Advocaten: J.W. de Groot en R.G.J. de Haan

Wetsartikelen: 2:195 BW, 4:144 BW en 4:145 BW

RECHTSPRAAK

Langstlevende geregistreerd partner moet door de overleden partner van haar ouders geleende gelden terugbetalen.

A en B hebben dochter C in 2009 € 40.000 ter leen verstrekt om de aankoop van een woning mogelijk te maken. Nadat die eigendomsverwerving in 2009 heeft plaatsgehad, is C in 2019 op partnerschapsvoorwaarden een geregistreerd partnerschap aangegaan met X. De in 2021 overleden C heeft X als enig erfgenaam achtergelaten. In 2021 hebben A en B de lening opgezegd en aanspraak gemaakt op terugbetaling van circa € 50.000. Net als de rechtbank is het hof van mening dat uit de feiten niet blijkt dat de overeenkomst uit 2009 geen lening maar een schenking was. Ook is er geen aanknopingspunt voor de stelling dat de aflossingen en rentebetalingen zouden worden (terug)geschonken.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 09-01-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:197

Zaaknummer: 200.320.623/01

Rechters: W.F. Boele, R.E. Weening en O.E. Mulder

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De door eisers gevorderde partiële/volledige verdeling kan in bijzondere gevallen in kort geding gevorderd worden, maar in casu is onvoldoende duidelijk dat sprake is van een dergelijk bijzonder geval.

Eisers X en Y en gedaagden A en B zijn gerechtigd tot de onverdeelde nalatenschap van de grootouders van A en B waartoe o.m. een woning en een perceel weiland behoren. In de kortgedingzaak oordeelt de voorzieningenrechter, ondanks de woonplaats van A in de VS, bevoegd te zijn en dat Nederlands recht van toepassing is. Artikel 254 Rv bepaalt dat in alle spoedeisende zaken waarin, gelet op de belangen van partijen, een onmiddellijke voorziening bij voorraad wordt vereist, de voorzieningenrechter bevoegd is deze te geven. De voorzieningenrechter overweegt verder dat A en B niet betwisten dat dringend onderhoud moet worden verricht aan de opstallen, maar X en Y beogen echter met hun vorderingen een definitieve partiële verdeling en/of een definitieve volledige verdeling te bewerkstelligen. Verdeling vindt in rechte in beginsel in een bodemzaak plaats. Weliswaar is in kort geding in bijzondere spoedeisende situaties, waarbij bovendien voldoende aannemelijk is dat de vorderingen in een bodemprocedure ook zouden worden toegewezen, een vordering mogelijk die de facto tot verdeling leidt, maar X en Y hebben onvoldoende onderbouwd dat zo'n situatie zich hier voordoet. Dat gevreesd moet worden voor waardevermindering is niet deugdelijk onderbouwd. Bovendien is een bodemprocedure aangekondigd in verband met de gang van zaken rondom de wijziging van het testament op grond waarvan X en Y medegerechtigd zijn geworden tot de nalatenschap van de grootouders van A en B. De voorzieningenrechter wijst de vorderingen van X en Y af.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 20-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:12462

Zaaknummer: C/10/668072 / KG ZA 23-976

Rechters: C. Bouwman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris handelt tuchtrechtelijk verwijtbaar door onvoldoende zorg te betrachten bij het beoordelen van de feitelijke wilsbekwaamheid van erflater en de mogelijke beïnvloeding van erflater bij het doorvoeren van een wijziging in zijn testament.

De tuchtrechter oordeelt dat notaris X zijn zorgplicht heeft geschonden bij het opmaken door de in 2022 overleden erflater van een aanvulling/wijziging van zijn testament. Klagers zijn de drie erfgenamen van erflater die diens nalatenschap beneficiair hebben aanvaard. Vast staat dat vader niet onder curatele stond en dat zijn vermogen niet onder bewind was gesteld, zodat de notaris er in beginsel van uit mocht gaan dat vader wilsbekwaam was om zijn testament te wijzigen. Niet is gesteld of gebleken dat de notaris – toen adviseur Y hem in december 2020 benaderde met het verzoek om het testament van vader te wijzigen – wist dat vader al jaren leed aan vasculaire dementie en dat hij niet meer in staat was om de door klaagsters genoemde handelingen (zelfstandig) te verrichten. Desondanks is de tuchtrechter van oordeel dat de notaris in het voortraject en bij het passeren van de akte onvoldoende invulling heeft gegeven aan de op hem rustende zwaarwegende zorgplicht om zich ervan te overtuigen dat vader wilsbekwaam was en dat hij niet op ongewenste wijze werd beïnvloed door derden. Daarbij acht de tuchtrechter het volgende van belang:

- (1) niet vader, maar Y heeft de notaris (per e-mail) benaderd met het verzoek het testament van vader te wijzigen;
- (2) Y was bij het testament uit 2016 benoemd tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder en deze benoeming zou niet worden gewijzigd;
- (3) Y heeft zijn e-mail aan de notaris met de instructie voor de wijziging van het testament niet alleen in cc aan vader gestuurd, maar ook aan de partner;
- (4) de notaris heeft het concepttestament opgesteld aan de hand van de instructie van Y;
- (5) de notaris heeft dit concept eerst alleen ter beoordeling aan Y gestuurd;
- (6) pas nadat Y had ingestemd met dit concept heeft de notaris het concepttestament per brief

aan vader gestuurd;

(7) de notaris heeft desgevraagd verklaard niet te weten wie de afspraak voor het passeren van de akte heeft gemaakt en wie de gemaakte afspraak vervolgens heeft verzet;

(8) de notaris heeft alleen bij het passeren van de akte contact gehad met vader;

(9) vader was op dat moment 89 jaar oud;

(10) de notaris heeft geen gespreksaantekeningen gemaakt van zijn bespreking met vader;

(11) de notaris heeft verklaard dat hij zich niet meer concreet kan herinneren hoe het gesprek met vader is verlopen, behalve dat hij het mogelijk met vader over varen heeft gehad;

(12) de notaris heeft desgevraagd verklaard dat hij niet weet wat de reden vormde voor de wijziging.

Gelet op deze omstandigheden is de tuchtkamer van oordeel dat het op de weg van de notaris had gelegen om na ontvangst van de e-mail van Y contact op te nemen met vader om na te gaan of hij het legaat van het geldbedrag voor de partner inderdaad wilde laten vervallen, of hij de duur van het legaat van gebruik en bewoning inderdaad wilde wijzigen van twee jaren naar 'levenslang' en of hij ook wilde dat zijn drie dochters dan de hypotheekrente, de premie van de opstalverzekering, de onroerendezaakbelasting en de bijdrage aan de vereniging van eigenaren moesten voldoen zo lang de partner (die op dat moment 74 jaar oud was) in de woning wilde/kon blijven wonen. Het verwijt dat notaris X valt te maken – inhoudende dat hij heeft nagelaten zich op toereikende wijze te overtuigen van de wilsbekwaamheid en de vrije wilsvorming van vader – betreft een wezenlijk onderdeel van zijn taak als notaris en raakt de kern van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. Van een notaris mag bovendien worden verwacht dat hij achteraf genoegzaam verantwoording kan afleggen over de wijze waarop hij invulling heeft gegeven aan die verantwoordelijkheid. Daartoe is de notaris niet voldoende in staat gebleken. Als sanctie wordt de maatregel van een waarschuwing opgelegd. Vervolgens oordeelt de tuchtrechter ook over enkele andere klachten. Ongegrond zijn de klachten over het feit dat aan de partner gelegateerde rechten van gebruik en bewoning geen einddatum kenden, dat geen plaatsvervangend executeur was benoemd, en dat het laatste testament geen volledig nieuw testament was, maar slechts een wijziging van een eerder gemaakt testament. Wel heeft de notaris verzuimd de vervallen delen onleesbaar te maken in het aan klagers na het overlijden van erflater ter hand gestelde exemplaar, waardoor onduidelijkheid is ontstaan. Dat de notaris de identiteit van de aanwezigen niet heeft gecontroleerd bij een bespreking met de partner en klager na het overlijden van erflater, acht de tuchtrechter in de gegeven omstandigheden van onvoldoende gewicht om de notaris daarvan een tuchtrechtelijk verwijt

te maken. Ook klachten over de afgifte van het legaat en het spreken met de partner over een verklaring van erfrecht, zijn ongegrond.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 15-01-2024

ECLI: ECLI:NL:TNORSHE:2024:3

Zaaknummer: C/05/420296 KL RK 23-54

Rechters: I.C.J.I.M. van Dorp, D. Vergunst, G. Venema, M.R.H. Goossens en A.J.H.M. Janssen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hof bevestigt het ontslag van de executeur wegens een ernstige vertrouwensbreuk en laat de door de kantonrechter benoemde vervangend executeur in functie, hoewel bij die benoeming niet de voorkeur van erflaatster is gevolgd.

Erflaatster heeft verzoekster en verweerder voor gelijke delen tot erfgenamen benoemd, een aantal geldlegaten vermaakt en verzoekster – en bij haar belet of ontstentenis een stichting – benoemd tot executeur. Voorts heeft erflaatster aan de kantonrechter de bevoegdheid verleend om een vervanger te benoemen indien een benoemde executeur komt te ontbreken. Verweerder en verzoekster hebben de nalatenschap van erflaatster zuiver aanvaard. Verzoekster heeft ook haar benoeming tot executeur aanvaard. In eerste aanleg is verzoekster ontslagen als executeur en is X benoemd tot vervangend executeur. De kantonrechter vond dat voldoende aannemelijk was dat sprake is van een ernstige vertrouwensbreuk tussen verweerder en verzoekster en dat deze breuk een onwerkbaar situatie heeft gecreëerd die een adequate afwikkeling van de nalatenschap in de weg stond. Verzoekster wil dat haar ontslag wordt vernietigd dan wel niet X maar de stichting tot vervangend executeur wordt benoemd. Uit de feiten leidt het hof af dat verzoekster niet tekort is geschoten in de uitvoering van haar executeurstaken. Ook kan haar niet worden verweten dat een impasse is ontstaan in de afwikkeling van de nalatenschap of dat zij onvoldoende heeft getracht om uit die impasse te komen; een impasse die mede door de houding van verweerder is ontstaan. Dit alles neemt niet weg dat het ontslag wordt bekrachtigd. Waar het om gaat, zo het hof, is dat uiteindelijk de nalatenschap dient te worden afgewikkeld en dat lijkt, indien het hof de beslissing van de kantonrechter zou vernietigen, tussen deze partijen niet mogelijk. Er is, zo blijkt uit de stukken, inderdaad sprake van een diep wantrouwen van verweerder jegens verzoekster, maar ook de houding van verzoekster ten opzichte van verweerder lijkt verhard. Nu de kantonrechter verzoekster had ontslagen als executeur was er wel degelijk sprake van de bij testament voorziene ontstentenis van een executeur en had de kantonrechter de voorkeur van erflaatster dienen te volgen (de bezwaren van verweerder tegen de benoeming van de stichting zijn volgens het hof onvoldoende onderbouwd en niet redengevend). De kantonrechter heeft dat nagelaten. Inmiddels is X voortvarend aan de slag gegaan en zijn er veel werkzaamheden verricht. Gelet daarop ziet het hof aanleiding de benoeming van X toch

in stand te laten, temeer daar geen van partijen bezwaren heeft geuit tegen zijn persoon en de inmiddels door hem verrichte werkzaamheden.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 19-12-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:3432

Zaaknummer: 200.319.200/01

Rechters: M.C. Schenkeveld, A.R. Sturhoofd en J.M. van Baardewijk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Anders dan de kinderen stellen, is de enkele diagnose van vasculaire dementie onvoldoende om te oordelen dat moeder/erflaatster haar belangen niet kon behartigen o.m. bij door haar echtgenoot verrichte schenkingen en wordt uit de omstandigheden de verleende toestemming ex artikel 1:88 BW afgeleid.

In augustus 2022 is erflaatster overleden. Uit het huwelijk van erflaatster en haar in 2020 overleden echtgenoot zijn twee kinderen – eiser A en eiser B – geboren. X, gedaagde 1, is getrouwd met Y, de testamentair bewindvoerder. X, Y en hun kinderen Q en R [resp. gedaagde 2 en gedaagde 3] waren geruime tijd de burens van erflaatster en haar echtgenoot. In januari 2019 heeft een specialist ouderengeneeskunde geconcludeerd dat zowel erflaatster, hoewel zij leed aan Alzheimer met vasculaire kenmerken, als haar echtgenoot wilsbekwaam konden worden geacht inzake het opstellen van notariële akten. In februari 2019 is een levenstestament gepasseerd waarin erflaatster haar echtgenoot en Y heeft gemachtigd. In februari 2021 zijn de goederen van erflaatster onder bewind gesteld en is haar zoon A benoemd tot bewindvoerder. Na het overlijden van erflaatster hebben A en B de nalatenschap zuiver aanvaard. A en B vorderen een verklaring voor recht dat de schenkingen/rechtshandelingen aan/met Q en R en/of aan X, die hebben plaatsgevonden tussen 5 november 2018 en 25 augustus 2020 buitengerechtelijk zijn vernietigd. De subsidiaire vordering is een verklaring voor recht dat Q, R en/of X onrechtmatig hebben gehandeld jegens erflaatster, dan wel dat zij ongerechtvaardigd zijn verrijkt jegens haar. De echtgenoot van erflaatster zou onder invloed van misbruik van omstandigheden circa € 115.000 hebben overgeboekt, althans zonder de vereiste toestemming ex artikel 1:88 BW van erflaatster. De rechtbank volgt A en B niet in hun stelling dat erflaatster ten tijde van de overboekingen door haar echtgenoot niet in staat was haar belangen zelfstandig te behartigen. Dat in 2015 bij erflaatster vasculaire dementie is gediagnostiseerd, is daartoe onvoldoende. Ook nadien is bepaald niet vast komen te staan dat erflaatster op enig moment geheel wilsonbekwaam is geworden. Dat erflaatster geen toestemming heeft gegeven tot het verrichten van de in geschil zijnde schenkingen is niet vast komen te staan. Gedaagden hebben dat gemotiveerd bestreden, zodat het op de weg van A en B ligt om voldoende feiten en omstandigheden te stellen waaruit het ontbreken van de benodigde toestemming volgt. Dit geldt temeer nu uit het

dossier eerder het tegendeel lijkt te volgen, zoals blijkt uit de navolgende omstandigheden. A en B hebben niet bestreden dat echtgenoot en erflaterster met gedaagden gedurende tientallen jaren een zeer nauwe burenelatie onderhielden. Daaruit vloeide onder meer voort dat zij gezamenlijk kerst vierden in 2018, bij welke gelegenheid de echtgenoot in het bijzijn van erflaterster een schenkingsaanbod aan Q en R heeft gedaan. Deze aankondiging is uitgemond in een serie betalingen in de daaropvolgende maanden tot medio april 2019. Anders dan in de stellingen van A en B besloten ligt, is voor het aannemen van een schenking(overeenkomst) niet vereist dat het daarmee gemoeide bedrag exact op voorhand vaststaat. De rechtbank verwerpt ook het onrechtmatigheidsbetoog. De vorderingen van A en B worden afgewezen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 19-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:7476

Zaaknummer: C/15/330339/ HA ZA 22-451

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel het hof begrip heeft voor de emotionele waarde die erflaters literaire nalatenschap heeft voor beide zussen, deelt het hof de auteursrechten toch toe aan één van hen.

Deze zaak gaat over de verdeling van de nalatenschap van de vader van appellante X en geïntimeerde Y. Vader is overleden in 2016 en X en Y zijn de enige erfgenamen. Omdat de zussen daar zelf niet uit kwamen, heeft X bij de rechtbank een procedure aanhangig gemaakt over de verdeling van de nalatenschap. De rechtbank heeft de wijze van verdeling gelast. In hoger beroep is uitsluitend nog aan de orde de verdeling van de auteursrechten; vader was dichter en heeft enkele dichtbundels gepubliceerd. De auteursrechten zijn door de rechtbank toegedeeld aan Y. Thans vordert X toedeling van de auteursrechten aan haar, omdat de literaire nalatenschap van haar vader voor haar van onschatbare emotionele waarde is en omdat zij prima in staat is om de rechten naar behoren te beheren. Ook Y hecht emotionele betekenis aan de auteursrechten en stelt zich op het standpunt dat het beheer niet aan X kan worden toevertrouwd, en wel aan haar. Het hof volgt de rechtbank in haar oordeel dat de auteursrechten aan Y worden toegedeeld. Het hof begrijpt dat de literaire nalatenschap grote emotionele waarde en betekenis heeft voor zowel X als Y. De uitgever heeft aangegeven dat de auteursrechten niet kunnen worden verdeeld en dat de uitgever slechts met één contactpersoon wil werken. X heeft niet betwist dat de relatie tussen partijen ernstig verstoord is. Omdat voor het maken van afspraken twee partijen nodig zijn die daartoe bereidwillig zijn en niet voldoende gemotiveerd is weersproken dat opsplitsing van de auteursrechten niet mogelijk is, acht ook het hof toedeling van de auteursrechten aan beiden gezamenlijk, of binnen een andere constructie waarbij zij beiden rechthebbende blijven, dan wel verdeling bij helfte, niet aangewezen. Beide zussen hebben valide redenen aangevoerd waarom toedeling aan een van hen moet plaatshebben. De gang van zaken rond de afwikkeling van de nalatenschap brengt het hof ertoe dat toedeling aan Y dient te geschieden. Y heeft deze ter hand genomen toen bleek dat er niets was/werd geregeld. Het hof zegt niet dat X het beheer niet zou kunnen voeren, maar is van oordeel dat dit bij Y zeker in goede handen is. Dat heeft X ook niet betwist. Daarmee is de bescherming en het behoud van de literaire nalatenschap voor beide zussen gewaarborgd.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 09-01-2024

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2024:27

Zaaknummer: 200.307.483_01

Rechters: M.E. Smorenburg, J.J.M. Van Lanen en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen: